

Vanjski radovi na fasadi i taraci Palate Grgurina (snimljeno 19. juna)

Sanacija Palate Grgurina

Juni je u Pomorskom muzeju Crne Gore protekao u znaku izvođenja opsežnih radova na sređivanju zdanja Palate Grgurina. Majstori su radili na sanaciji dijela krovne konstrukcije, sanaciji prostora tarace, sređivanju dijela fasade prema taraci, te adaptaciji unutrašnjeg prostora buduće galerije i laboratorije za konzervaciju.

Radovi su počeli krajem maja, a tokom juna veći dio planiranog posla je bio pred završetkom ili već završen. Najobimniji zahvat – sanacija dijela krovne konstrukcije – sredinom juna je već bila urađena, a do kraja mjeseca završen je posao uređenja dijela fasade i kompletne sanacije tarace. Pred završetkom su bili radovi na adaptaciji unutrašnjeg prostora buduće galerije u prizemlju Palate Grgurina, koji se do sada izdavao, i laboratorije za konzervaciju gdje je do ovih promjena bila stolarska radionica.

(Više na stranama 3 i 4)

Jedra Boke je mjesečna publikacija
Pomorskog muzeja Crne Gore
Kotor

Jun 2018. godine

Direktor Pomorskog muzeja
Andro Radulović

Savjet Pomorskog muzeja

Od 14. septembra 2017. g. formiran je
Savjet Pomorskog muzeja koji će naredne 4
godine raditi u sljedećem sastavu:

Đuro Beli Prijjić, predsjednik
Draško Dragaš, član
Dragana Lalošević, član
Vesna Prlja, član
Slavko Dabinović, član

Prijatelji i saradnici

Mr Mileva Pejaković Vujošević
Prof. dr Antun Sbutega
Prof. dr Gracijela Čulić
Don Anton Belan
mr Stevan Kordić
Prof. dr Milenko Pasinović
Milan Sbutega
Zoran Radimiri
Željko Brguljan
Petar Palavršić
Slavko Dabinović
Radojka Abramović
Jelena Karadžić
Ilija Mlinarević
Milica Vujović
Smiljka Strunjaš
Danijela Nikčević

Jedra Boke sadržajno i tehnički oblikuje
Drago Brdar

Pomorski muzej Crne Gore Kotor

Trg Bokeljske Mornarice 391 Kotor, 82000

Telefon: +382 (0) 32 304 720

Fax: +382 (0) 32 325 883

Website: www.museummaritimom.com

e-mail: pom.muzej.dir@t-com.me

Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru nastao je postepenim razvitkom prvobitne zbirke Bratovštine Bokeljske mornarice, utemeljene oko 1880. godine, koja je od 1900. godine otvorena za javnost, a 1938. godine preuređena i otvorena na prvom spratu sadašnje muzejske zgrade, barokne palate plemićke porodice Grgurina iz početka XVIII vijeka, koja je od 1949-1952. godine kompletno restaurirana i adaptirana za potrebe Muzeja. Danas je Pomorski muzej institucija kulture Republike Crne Gore.

Misija Pomorskog muzeja Crne Gore u Kotoru je da čuva sjećanje naše zajednice na bogatu pomorsku istoriju Boke Kotorske i njeno izuzetno kulturno nasljeđe.

POSJETE

Predsjednik Predstavničkog doma Kraljevine Maroko i ambasador Republike Italije u Palati Grgurina

Predsjednik Predstavničkog doma Kraljevine Maroko **Habib El Malk** 26. juna posjetio je Pomorski muzej Crne Gore u Kotoru. Nakon obilaska Pomorskog muzeja gospodin Habib El Malk je u knjigu utisaka zapisao sljedeću poruku:

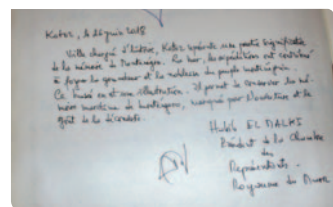
Ispunjen istorijom Kotor predstavlja značajan dio sjećanja Crne Gore. More i pomorstvo su doprinjele slavi i napretku crnogorskog naroda. Ovaj muzej je ilustracija toga. Muzej omogućava da se sačuva pomorsko nasljeđe Crne Gore koje označava otvaranje i želju za otkrivanjem.

Dolazak marokanskog zvaničnika u naš muzej i Kotor bio je dio njegove zvanične posjete Crnoj Gori, što je ujedno i prva zvanična posjeta nekog marokanskog državnika Crnoj Gori.

Gospodin Habib El Malk je, između ostalog, član Akademije Kraljevine Maroko, profesor ekonomije na Univerzitetu Muhamed V, dobitnik Velike medalje frankofonije Francuske akademije i dobitnik francuske Legije časti.

Gospodin El Malk prvi lijevo

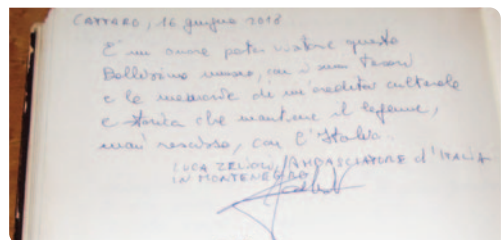

Uposjeti Pomorskom muzeju Crne Gore 16. juna bio je ambasador Republike Italije u Crnoj Gori **Luku Celioli (Luca Zelioli)**. On je u Muzej došao sa prijateljima, bračnim parom Italijana, koji su Kotor posjetili privatno. Domaćini gostima iz Italije bili su **Andro Radulović**, direktor Pomorskog muzeja, i **Aleksandar Dender**, predsjednik Zajednice Italijana Crne Gore. U knjizi utisaka gospodin Celioli je zapisao:

Čast mi je što sam u mogućnosti posjetiti ovaj prekrasan Muzej, sa svojim dragocjenostima i uspomenama na jedno kulturno i istorijsko nasljeđe koje održava neprekinutu vezu s Italijom.

Gospodin Celioli drugi lijevo

Sanacija Palate Grgurina

nastavak sa strane 1

Radovi na pojedinim dijelovima Palate Grgurina i njenom dotjerivanju koje je Pomorski muzej pokrenuo u saglasnosti i uz značajnu pomoć Ministarstva kulture Crne Gore predstavljaju najveću investiciju u Muzeju od 1979. godine. Ukupna vrijednosti radova iznosi 67 hiljada eura, od čega je najveći dio sredstava obezbjedilo Ministarstvo kulture, a ostatak je finansirao Muzej iz svojih prihoda. Radove je izvodila firma *Akting* d.o.o iz Podgorice, koju zastupa **Stanimir Janketić**, **Branko Gvozdrenović** je podizvođač radova, **prof. Goran Radović**, arhitekta-konzervator ispred izvođača radova, **Zorana Milošević**, licencirani konzervator-arhitekta i vršilac konzervatorskog nadzora angažovane od strane Pomorskog muzeja, te **Dejan Palibrk**, arhitekta vršilac projektantskog nadzora takođe angažovanog od strane Pomorskog muzeja.

Za sve vrijeme dok su radovi bili u toku Pomorski muzej je bio normalno otvoren za posjetioce.

Zbog preokupiranosti tim aktivnostim u junu, međutim, planirano nismo organizovali nijedan poseban događaj, poput izložbi, prezentacije publikacija ili slično.

Kako je izgledalo izvođenje radova u Muzeju ljubitelji i poštovaoci Pomorskog muzeja mogu vidjeti na fotografijama.

Završni radovi u prostoru buduće galerije Pomorskog muzeja u prizemlju palate Grgurina koji je Muzej doskora izdavao. Galerija će biti opremljena projektorom, ozvučenjem i savremenom kvalitetnom rasvjetom.

Završni radovi u prostoru bivše stolarske radionice, buduće konzervatorske radionice. Ova radionica biće u službi cijelom gradu budući da je za nju nabavljena relevantna oprema od renomirane firme iz Zagreba.

Završni radovi na dijelu fasade palate Grgurina sa strane tarace i vanjskom dijelu sa iste strane. Na samoj taraci je prethodno postavljena nova hidroizolacija nakon čega su vraćene kamene ploče.

Prethodno je takođe zamijenjen dio dotrajalog krovnog pokrivača i izolacije što je bilo neophodno budući da je dio krova vlažio.

U NAŠEM KANTUNU

Projekat zamjene dotrajalih drvenih policica u depou biblioteke Pomorskog muzeja, sa novim, metalnim policama prilagođenim prostoru je završen, pa se u junu u biblioteci uveliko radilo na reviziji knjiškog fonda. Nove police su, inače, urađene na osnovu pravilnika o smještaju bibliotečke građe, koje je donijelo Ministarstvo kulture Crne Gore. Za zaštitu knjiga Muzej je nabavio i dva velika odvlaživača vazduha koji bez prestanka rade u depou i čitaonici, čime je vlaga u kompletnom prostoru biblioteke smanjena za 30 do 40%.

Slavko Dabinović, bibliotekar Muzeja, u depou biblioteke sa novim policama (fotografija gore); Nove police u depou (dolje lijevo i desno)

Danijela Nikčević, bibliotekarka Muzeja, u depou biblioteke u poslu revizije knjiškog fonda

2018 Dan Bokeljske mornarice

SVEČANA AKADEMIJA - CENTRALNA MANIFESTACIJA

Fotografija: D. Brdar

Početak kola Bokeljske mornarice odigranog na Trgu od oružja neposredno nakon što su Mornarici uručeni ključevi od grada

Dan Bokeljske mornarice i ove godine je tradicionalno proslavljen nizom svečanosti u utorak 26. juna, u spomen na isti dan 1463. godine kada je bio objavljen prvi Statut Bokeljske mornarice koja taj datum slavi kao svoj dan. Uvodna svečanost u centralnu manifestaciju – akademija posvećena najstarijoj pomorskoj bratovštini na svijetu – održana je dan ranije u Crkvi Sv. Duha.

Program Svečane Akademije započeo je intoniranjem Kola Bokeljske mornarice (Kola Sv. Tripuna), nakon čega je predsjednik Upravnog odbora Mornarice **Aleksandar Dender** u kratkom uvodnom govoru pozdravio zvaničnike Opštine Kotor i druge posebne goste prisutne na ovom skupu, citirajući preambulu Statuta Bokeljske mornarice iz 1935. godine.

Današnja Bokeljska mornarica nije ništa drugo nego posljednji ostatak nekadašnje slavne mornarice i posljednji otisak iščezlog nekadašnjeg sjaja i bogatstva Kotora i Boke Kotorske. Ali ona jeste i ostaće svetinja svakoga Bokelja jer je naj-dostojniji nosilac svih njenih najsvjetlijih i naj-ljepših tradicija, istinske slave i duhovne veličine njenih pravaca, amanet djedova, te živa i nikad prekinuta veza sadašnjosti sa velikom mrtvom prošlošću. Bokeljska mornarica živi i to ne samo svojim neprekinutim kontinuitetom života koji neprestano teče, na osnovu njenih starodrevnih Statuta, tradicionalnih običaja, svečanosti i obnavljanja uspomena, nego ona živi i življeće stoljećima s nadom svojih velikih moralnih vrijednota koje ona u svom plemenitom tijelu sadrži i krije i koju prenosi iz naraštaja u naraštaj, istakao je Aleksandar Dender.

Potom su učenice III razreda srednje muzičke škole **Vida Matjan Tamara Živković** i **Jovana Mršulja**, na flautama izvele muzičke numere *Scherzo* iz uvertire *San ljetne noći* **Feliksa Mendelso**na, poslije čega je prikazan film o Bokeljskoj mornarici Kotor iz nominacionog dosijea

kojim je Mornarica kandidovana za upis na UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine.

Voditeljica programa **Sladana Vučetić**, **Andro Radulović**, **Anton Sbutega** i **Aleksandar Dender**

Foto: S. Dabinić

O aktuelnom trenutku Bokeljske mornarice govorio je admiral **prof. dr Anton Sbutega**. On je izrazio uvjerenje da će Bokeljska mornarica u toku sljedeće godine postati prvo nematerijalno kulturno dobro Crne Gore koje će biti upisano na Reprezentativnu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine Uneska.

To nije važno samo za Mornaricu, Boku i Crnu Goru, već i za svijet koji će tako prepoznati našu jedinstvenu instituciju, najstariju postojeću pomorsku organizaciju na svijetu i sve vrijednosti koje ona predstavlja – istakao je Sbutega.

Osvrćući se na najvažnije rezultate koje je organizacija postigla tokom protekle godine, podvukavši da je Mornarica duboko ukorijenjena na lokalnom tlu, u Boki, iz koga crpi svoju snagu, ali je istovremeno i univerzalna, dakle svjetska.

Tako će njena bogata riznica biti globalno poznata i dostupna svima – ocijenio je Sbutega zahvalivši se svima koji su omogućili i podržali kandidaturu Mornarice za upis na UNESCO-vu listu svjetske nematerijalne kulturne baštine, prije svega Vladi, Ministarstvu kulture, Mornarici Vojske Crne Gore, te opštinama Kotor, Tivat i Herceg Novi. Naglasio je da je organizacija i na drugim realizovanim projektima i aktivnostima imala izvanrednu saradnju sa institucijama države, kulturnim i institucijama civilnog društva, udruženjima i građanima, posebno ističući saradnju sa Pomorskim muzejom Crne Gore.

prošlost mornarice i ukupno pomorstvo Boke. Što je bio povod za inicijativu formiranja jednog pomorskog muzeja u Kotoru. Tako je na sjednici opštinskog Vijeća 28. januara 1906. godine vijećnik **don Ivan Radimiri** predložio da se na idućoj sjednici Vijeća stavi na dnevni red imenovanje inicijativnog odbora za osnivanje muzeja u Kotoru što je jednoglasno usvojeno. Na narednoj sjednici Vijeća 2. aprila iste godine prijedlog je prihvaćen. Vijećnik Radimiri postavljen je iste godine za predsjednika novosnovanog Bokeljskog starinarskog društva, a rad ovog odbora nije zaživio sve do stvaranja Pomorskog

Foto: Radio Kotor

Akademiji, održanoj u Crkvi Sv. Duha, između ostalih, prisustvovali su ambasador Republike Hrvatske u Crnoj Gori **Veselko Grubišić**, konzula Republike Hrvatske u Kotoru **Marijan Klasić** predsjednica Skupštine opštine Kotor **Dragicu Perović**, potpredsjednicu **Ljiljanu Popović Moškov**, visoki oficiri Mornarice VCG – novi komandant Mornarice Vojske Crne Gore, kapetan fregate **Vesko Tomanovića** i njegov prethodnik, kapetan bojnog broda **Darko Vuković**, mladi članovi Bokeljske mornarice i građani Kotora.

O plodnoj saradnji Pomorskog muzeja i Bokeljske mornarice u čijem okrilju je i nastala zbirka koja je tokom vremena prerasla u današnji muzej detaljnije je govorio direktor naše institucije **Andro Radulović**.

Bratovština Bokeljska mornarica pod imenom 'Plemenito tijelo Bokeljske mornarice', bila je nosilac ideje još krajem 19. vijeka o formiranju jedne zbirke predmeta od istorijske i kulturne vrijednosti što predstavlja početak muzeološke djelatnosti u Kotoru. Početkom 20. vijeka Bokeljska mornarica kao memorijalna institucija počela je da prikuplja predmete koji su bili vezani za

*muzeja 1938. godine u Kotoru. Tada početkom 20. vijeka jedan od najaktivnijih inicijatora za formiranje muzejske zbirke bio je podadmiral Bokeljske mornarice kapetan **Pavo Božov Kamenarović** iz Dobrote podsjetio je Radulović, navodeći detaljnije niz drugih akcija kojima je Pomorski muzej u novijoj prošlosti podržao i saradivao sa Bokeljskom mornaricom. Posebno je istako da se trenutno pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Crne Gore, realizuje nabavka uniformi za Bokeljsku mornaricu i najavio da će se uskoro pristupiti i nabavljanju i popravljaju oružja za potrebe Mornarice.*

Potpredsjednik Opštine predaje ključeve grada Kotora admiralu Sbutegi

Fotografija: Bokanews

Proslavljajući Dan Bokeljske mornarice 26. juna Bokeljska mornarica je ispred zgrade Opštine Kotor preuzela državnu zastavu te obišla grad do glavnih gradskih vrata, gdje je predan raport admiralu prof. dr Antonu Sbutegi.

Nakon toga potpredsjednik Opštine Kotor Milorad Samardžić je uručio admiralu Sbutegi ključeve grada. Na taj simboličan način drevna mornarica preuzela je trodnevnu vlast u Kotoru.

Nakon ceremonijalnog nastupa na Trgu od oružja odred Mornarice odigrano je tradicionalno kolo. Na samom kraju u kolo su, po običaju, ušli admiral, biskup, potpredsjednik opštine, mali admiral i oficiri noseći crnogorsku i zastavu Bokeljske mornarice.

Energy Observer

prvi vodonični brod
na svijetu
boravio
u Kotoru

U kotorsku luku kasno popodne 29. juna uplovio je prvi brod koji plovi na vodonik, eksperimentalno-istraživačko-ekološki brod Energy Observer. Riječ je o bivšoj regatnoj jedrilici prenamijenjenoj, uz pomoć Vlade Francuske i međunarodnih organizacija, u brod koji plovi zahvaljujući miksu obnovljivih energija i sistemu proizvodnje dekarbonizovanog vodonika iz morske vode. Zahvaljujući takvom pogonu kreće se bez emisije štetnih gasova i sitnih čestica koji stvaraju efekat staklene bašte. Brod krstari svijetom u plemenitoj misiji promovisanja ekoloških rješenja budućnosti.

U itinereru *Energy Observera* nalazi se inače ukupno 50 država i 101 luka – među kojima su vrijedni historijski lokaliteti poput Kotora, zatim zaštićena prirodna područja na moru, nacionalni parkovi, ali i lokacije na kojima je ekologija ugrožena, te mjesta gdje se održavaju različiti događaji koji promovišu ekologiju i održivi razvoj.

Planirano je da putovanju *Energy Observera* oko svijeta traje ukupno šest godina pri čemu je Boka Kotorska, gdje joj je domaćin bila Fondacija Petrović Njegoš na čijem je čelu **princ Nikola II Petrović-Njegoš**, bila 22. stanica otkako se taj brod prošle godine otisnuo iz Francuske uz pokroviteljstvo tamošnje vlade i predsjednika **Emanuela Makrona**.

Uz pomoć vodonika, energije sunca i vjetra ekspedicija je do sada prešla 7.500 nautičkih milja, obišla 10 zemalja i uplovila u 22 luke. Tokom cijelog putovanja testirat će se sve pogonske mogućnosti ugrađene na brodu, od solarnih panela do elektromotora.

Zapovjednik ovog katamarana bez jedara je **Viktorijan Erusar (Victorian Erussard)**, dok je vođa istraživačkog projekta **Žerom Delafos (Jerome Delafosse)**. Oni su zajedno sa prin-

com **Nikolom II Petrovićem-Njegošem** u subotu 30. juna upriličili prezentaciju broda i svog istraživačkog projekta. Princ **Nikola II Petrović-Njegoš** predstavio je svoje goste i objasnio kako je ova ekspedicija došla u Crnu Goru. O tehničkim karakteristikama plovila i kako je došlo do realizacije ovog projekta za budućnost govorio je zapovjednik Viktorijen Erusar, a više detalja o istraživačko-ekološkom dijelu ekspedicije iznio je Žerom Delafoš.

Fotografije: D. Brdar

Energy Observer na vezu kotorske marine

Prema riječima zapovjednika broda Viktorijena Erusara *Energy Observer* je rekonstruirani regatni katamaran – jedrilica Formule TAG iz 1983. godine. U sadašnjem formatu brod je dizajnirao tim brodograđevinskih inženjera sa stručnjacima francuske nacionalne Komisije za istraživanja atomske i alternativne energije iz Grenobla.

Erusar je rekao da brod, dug 30,5 i širok 12,8 metara, pokreću dva kratkoročna izvora obnovljive energije, solarna i energija vjetra, te jedan dugoročni izvor, a to je vodonik. *Energy Observer* napaja se strujom preko solarnih ćelija površine 130 kvadratnih metara, te samostalno proizvodi dekarbonizirani vodonik iz morske vode, puneći njime svoj sistem gorivih ćelija iz kojih proizvodi električnu energiju za pogon dva elektromotora snage po 56 konja. Ima i dvije vertikalne vjetroturbine i posebni tzv. tegleći zmaj. Sistem ne emituje nikakve štetne gasove.

Viktorijan Erusar

Trebalo mi je pet godina rada na ovom projektu, trebalo je okupiti tim, naći partnere. Imali smo 70 ljudi, a od toga 30 inženjera koji su osmislili ovaj pogon budućnosti, rekao je Erusar.

Predstavljajući se Žerom Delafos je rekao da ima višegodišnje iskustvo u pomorskim istraživačkim projektima, te da je ronio i na dubine od 1.000 metara.

Obilazimo znamenite historijske lokalitete, zaštićena prirodna područja, mjesta na kojima je ekologija ugrožena. Putovanjem oko svijeta želimo pokazati novi način održive mobilnosti, s nultom emisijom štetnih gasova. Mediteran je danas postao vrlo važan i cilj nam je obići sva mjesta i luke koje imaju slične probleme ili slične ideje kako bismo pokazali ljudima da se stvari mogu promijeniti, rekao je vođa ekološko-istraživačkog dijela ekspedicije Žerom Delafos.

Žerom Delafos

Fotografije: D. Brdar

Tour Med 2018											
MONTH	MARCH	APRIL	MAY	JUNE	JULY	AUGUST	SEPTEMBER	OCTOBER	NOVEMBER	DECEMBER	YEAR
Activities											
Locations											
Equipment											
Personnel											
Weather											
Energy											
Water											
Food											
Medical											
Other											

Solarni paneli bazirani su na pionirskoj tehnologiji. Po njima se ne smije hodati u obuci. Zbog toga su svi na brodu bosonogi.

VJETROTURBINE Skupljaju energiju tokom vjetrovitih dana: Po jedna se nalazi sa svake strane i brod snabdijevaju električnom energijom.

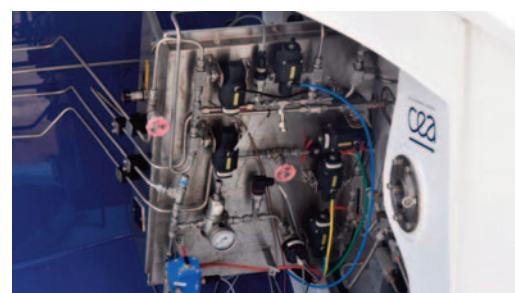
SKLADIŠTE VODONIKA Vodonik se proizvodi elektrolizom vode tako što se morska voda prvo desalinizuje a zatim elektrolizom dobija vodonik koji se smješta u skladište.

GORIVE ELIJE Generator snage je spojen sa toplnim i rashladnim sistemom za kontrolu klime.

BATERIJE Lion za kratkoročno skladištenje energije i upravljanjem prema potrebi.

MOTORI Pogon s hidro načinom rada

NADGLEDANJE U realnom vremenu nadziru se izvođenje, kao i upravljanje te optimizacija energetske sistema

OD 18. DO 22. JUNA U POSJETI MORNARICI VOJSKE CRNE GORE BORAVIO
ŠKOLSKI BROD RATNE MORNARICE RUMUNIJE

Jedrenjak *Mirča* u Tivtu

Fotografije: Siniša Luković

Školski brod Ratne mornarice Rumunije, jedrenjak *Mirča* (*Mircea*) boravio je u Tivtu od 18. do 22. juna u sklopu zvanične posjete Crnoj Gori i njejoj Mornarici.

Mircea je u Tivat uplovio ujutro 18. juna, gdje je zbog plitkog gaza na obali Pine, vezan na mulo 5 Porto Montenegra. Tu su ga dočekali Nj. E. ambasadora Rumunije **Ferdinand Nagy (Ferdinand Nad)** i predstavnici Mornarice VCG.

Tokom boravka rumunskog jedrenjaka u Boki, njegova posada sa komandantom broda **Mirča Tarhakom (Tarhoacom)** imala je niz zajedničkih aktivnosti sa posadom školskog broda Mornarice Crne Gore (MVCG) **Jadrana** i njenim pripadnicima.

Brod je izgrađen je 1939. godine u Hamburgu i 79 godina plovi pod rumunskom zastavom. Sada

Školski brod Ratne mornarice Rumunije
pristaje na mulo 5 Porto Montenegra

je na usluzi akademiji za obuku kadeta. Broji 186 članova posade.

Pored kadeta iz Rumunije, na ovom brodu povremeno se obučavaju i pitomci iz Turske, Njemačke, Hrvatske, Ukrajine, Francuske, Danske i Holandije. Na putovanju do Tivta bilo je 60 studenata iz Njemačke.

Mirča je na ovo krstarenje krenuo 4. juna iz Konstance. Prije dolaska u Tivat uplovio je u luku Bari u Italiji. Nakon boravka u Tivtu, prilikom povratka za Rumuniju, jedrenjak je još boravio u Pireju u Grčkoj.

Mirča – trojarbolni bark

Trojarbolni bark *Mirča*, sa svojih 1.844 tone punog deplasmana, 82 metra dužine i 12 metara širine, znatno je veći od *Jadrana*, od koga je i pet godina mlađi. Na svoja tri jarbola ima 23 jedra ukupne površine skoro 1.800 kvadratnih metara. Osim na jedra, plovi i na motor snage 1.100 konjskih snaga sa kojim postiže maksimalnu brzinu od 10 čvorova.

Mirča je, inače, četvrti u seriji od pet identičnih njemačkih školskih jedrenjaka tipa **Gorch Fock** (pseudonim njemačkog pisca **Johana Kinaua**).

Ime *Mirča* brod je dobio po vojvodi od Valahije (preteči Rumunije) **Mirči Velikom** (1386–1418).

POMORSTVO U KOTORU DANAS

U junu je u Kotor pojedinačno dolazilo 28 kruzera koji su ukupno u našem gradu uplovili 54 puta i pritom u Luci Kotor ostvarili 64 boravišnih dana.

U Kotoru su u junu bili sljedeći brodovi:

Adriatica (1. i 18-22), **Amora** (5-7), **Athena** (19-20. i 30), **Celebrity Constellation** (2), **Crystal Esprit** (1, 4. i 18), **Crown Princess** (12. i 19), **La Belle de'Adriatique** (13, 23. i 26), **Le Lyrial** (5. i 23), **Marella Celebration** (13. i 27), **Marella Discovery 2** (14. i 28), **Mein Schiff 2** (20), **MSC Musica** (2, 9, 16, 23, i 30.), **Norwegian Star** (5, 11, 18. i 25), **Royal Clipper** (16) **Oosterdam** (15), **Rhapsody of the Seas** (3. i 25), **Riviera** (30), **Princess Eleganza** (12-15), **Running on Waves** (1. i 3), **Sea Cloud** (4. i 12), **Sea Dream I** (21-22), **Seabourn Encore** (5), **Seabourn Odyssey** (11), **Silver Muse** (7), **SS Voyager** (8. i 13), **To Callisto** (16, 23. i 30), **Vision of the Seas** (4. i 28), **Wind Surf** (1. i 9).

Marella Discovery 2, 14. 06.

Crystal Esprit i Norwegian Star, 18. 06.

*La Belle de l'Adriatique,
Le Lyrial i MSC Musica 23. 06.*

Crown Princess i Athena 19. 06.

Fotografije: D. Brdar

Marella Discovery 2 na vezu Luke Kotor, 14. juna

Barkaca Barbara u Zbirci pomorskog nasljeđa Porto Montenegro

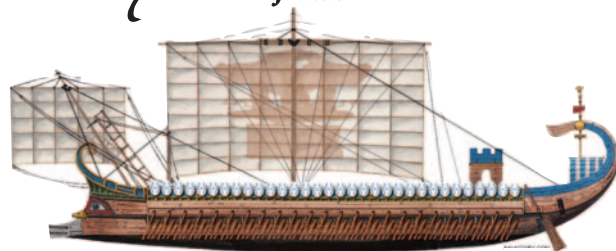
BARBARA, rekonstruisana motorna barkaca BM-58, zvanično je inaugurisana 15. juna kao novi muzejski eksponat Zbirke pomorskog nasljeđa Porto Montenegro u Tivtu. Na svečanosti upriličenoj tim povodom u tivatskoj pomorskoj zbirci prisustvovali su čelnici grada Tivta i Porto Montenegro te brojni građani.

Čelični brodić deplasmana 32 tone, dužine 20,95 metara, širine 3,70 metara, bio je jedan od simbola nekadašnjeg tivatskog Arsenala i neodvojivi dio novije pomorske istorije ovog kraja. Uz jedrenjak *Jadran* ova barkaca bila je najstariji brod u Ratnoj mornarici SFRJ, a kasnije i u Mornarici Vojske Crne Gore.

Barbaru su u Hamburgu 1926. izgradili njemački studenti brodogradnje kao svoj diplomski rad. U Jugoslaviju je ova barkaca došla krajem 20-tih godina 20. vijeka, na ime ratnih reparacija za Prvi svjetski rat. Služila je kao otvoreni municijski tender Artiljerijskog zavoda u Lepetanima, da bi 1945. bila rekonstruisana u putničku barkacu koja je do 2000-tih služila za prevoz radnika Arsenala i drugih građana Boke duž obala Zaliva.

Pomorstvo

Rječnik

BRODOVI RIMSKOG CARSTVA (I): Opšti latinski naziv za galiju koja se pokretala pomoću vesala i snagom ljudskih mišića bio je *navis longa*, odnosno *dugi brod*. Svi brodovi koji su imali jedra zvali su se *navis oneraria*, i to su uglavnom bili trgovačke brodice širokih korita. Svi manji brodići i čamci, i to često oni korišćeni na plovnim rijekama nazivani su *navigia minora*, (*manja plovila*). Rimski ratna flotila se tokom vremena sastojala od širokog raspona različitih klasa ratnih brodova. Tu su prije svih rani tipovi grčkih ratnih galija (obično *trirema*), ali i teške heleniističke *polireme* (brodove sa više redova vesala na obje strane), kao i lake brodice za izviđanje, prepad i pljačkanje. Rim uglavnom nije koristio veće polireme od *kvinkverema* (grčki *pentere*, odnosno *petoveslačice*), pa su trireme i kvadrireme (četvoroveslačice) činile osnovu rimske mornarice duži niz vijekova. (Nastavak u izdanju za jul)

Stari jedrenjaci

*Ena Muscava patet Krupes, a lguo horrido ponto!
Geal tibi, Metimnos, Diva salutis adari.*
1853.

Brigantin *Mettimnos* u oluji blizu otocića Moskonizi (Grčka), februara 1852; zapovjednici kapetanl Vicko i Marko Balović; akvarel i tuš na papiru, 54 x 37 cm; Đovani Luco.